Lietas Nr. C07064916
Lietas arhīva Nr. C-0649-16/3

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Aizkraukle 2016.gada 27.septembrī

Aizkraukles rajona tiesa
tiesnese I.Zālīte,
rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

APRAKSTOŠĀ DAĻA

2016.gada 6.jūlijā /pers. A/ (turpmāk arī prasītāja) cēlusi Aizkraukles rajona tiesā maza apmēra prasību pret /pers. B/ (turpmāk arī atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2009.gada 28.jūlijā dzimis prasītājas un atbildētāja dēls /pers. D/ un 2011.gada 25.februārī dzimusi meita /pers. E/. Meitas dzimšanas apliecībā sākotnēji nav bijis norādīts tēvs, bet 2016.gada 21.jūnijā izdotajā dzimšanas apliecībā kā tēvs norādīts atbildētājs un saistībā ar to mainīts meitas uzvārds no – /uzvārds/ uz – /uzvārds/. Prasītāja norādījusi, ka dzīvo šķirti ar atbildētāju, bērni dzīvo ar prasītāju un viņa īsteno bērnu ikdienas aizgādību, savukārt atbildētājs uzturlīdzekļus bērnu uzturam nemaksā. Prasītājas rīcībā nav informācijas par atbildētāja ienākumiem, tāpēc prasītāja lūdz piedzīt uzturlīdzekļus valstī noteiktajā minimālajā apmērā.

Prasītāja lūgusi tiesu piedzīt no atbildētāja dēla /pers. D/ uzturam uzturlīdzekļus 92,50 EUR apmērā mēnesī un meitas /pers. F/ uzturam uzturlīdzekļus 92,50 EUR apmērā mēnesī, bet ne mazāk par valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu summu no prasības iesniegšanas dienai līdz bērna pilngadībai. Prasītāja arī lūgusi noteikt sprieduma nekavējošu izpildi.

Prasība pamatota ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta otro daļu, 10.panta pirmo daļu, Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.punkta 2.1. un 2.2.apakšpunktiem, Ministru kabineta 2013.gada 27.augusta noteikumiem Nr.665 "Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" 2.punktu, Civillikuma 179.pantu, Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītāja nevēlas lietas iztiesāšanu tiesas sēdē.

2016.gada 30.maijā tiesā saņemti atbildētāja paskaidrojumi, kuros norādīts, ka atbildētājs atzīst prasību. Norādījis, ka nav pārliecināts, ka uzturlīdzekļi tiks tērēti bērnu uzturam. Atbildētājs arī norādījis, ka nevēlas uzklausīšanu tiesas sēdē *(lietas 19.-22.lapa)*.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta otrā daļa noteic, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Tā kā lietas dalībnieki nav lūguši lietas iztiesāšanu tiesas sēdē, kā arī tiesa neuzskata par nepieciešamu iztiesāt lietu tiesas sēdē, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{25}panta pirmo daļu, tiesa civillietu izskata rakstveida procesā, laikus paziņojot pusēm par datumu, kad tiesas kancelejā varēs saņemt sprieduma norakstu, kā arī informē par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu, un izskaidro tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim. Datums, kad sprieduma noraksts ir pieejams tiesas kancelejā, uzskatāms par sprieduma sastādīšanas datumu.

No lietas materiāliem redzams, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{22}panta pirmo daļu 2016.gada 7.jūlijā prasītājai un atbildētājam ir izskaidrotas pušu procesuālās tiesības, puses ir informētas par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu, pusēm ir izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim *(lietas 18.lapa)*.

Ar Aizkraukles rajona tiesas tiesneses I.Zālītes 2016.gada 25.jūlija lēmumu civillietas izskatīšana noteikta rakstveida procesā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu 2016.gada 25.jūlijā pusēm ir paziņots par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā *(lietas 23.lapa)*.

MOTĪVU DAĻA

Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos materiālus, tiesa atzīst, ka /pers. A/ prasība ir apmierināma pilnībā.

Tā kā atbildētājs rakstveida paskaidrojumos norādījis, ka prasību atzīst pilnā apmērā, atbilstoši Civillikuma 193.panta piektajai daļai pierādījumu analīze un to uzskaitījums, konstatēto lietas apstākļu un to juridiskais novērtējums sprieduma motīvu daļā netiek izdarīta. Sprieduma motīvu daļā tiek iekļauta norāde uz normatīvajiem aktiem, pēc kuriem tiesa vadījusies.

Saskaņā ar Civillikuma 177.pantu līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Saskaņā ar panta ceturto daļu bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 179.pants paredz vecāku pienākumu samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt.

Saskaņā ar 1998.gada 19.jūnija Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmo daļu bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte. Atbilstoši minētā likuma 24.panta pirmajai un otrajai daļai vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Vecāku pienākums ir sagatavot bērnu patstāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Arī 1989.gada 20.novembra Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta 2.punkts noteic, ka galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu gulstas uz vecākiem (..).

No minētajām likumu normām izriet, ka bērna vecākiem ir jāspēj nodrošināt vismaz elementārās bērna vajadzības. Vecāku pienākums apgādāt nepilngadīgu bērnu ir absolūts, un bērnam ir jānodrošina iespēja izglītoties, saņemt pienācīgu uzturu, medicīnisko aprūpi, mājokli, attīstīt savas fiziskās un intelektuālās spējas atbilstoši vecumam un interesēm.

Atbilstoši Civillikuma 179.panta piektajai daļai minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumi Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" paredz minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt savam bērnam, proti, no piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai - 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēnešalgas, bet no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai - 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumiem Nr.656 "Noteikumi par minimālo mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu", kas stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī, 2.punktu minimālā mēneša darba alga noteikta 370 EUR, līdz ar ko minimālais uzturlīdzekļu apmērs, kas jānodrošina katram no vecākiem bērniem līdz septiņu gadu vecuma sasniegšanai ir 92,50 EUR apmērā, bet no septiņu gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai ir 111 EUR apmērā mēnesī katram bērnam.

Prasītāja prasības pieteikumā norādījusi, ka piedzenamo uzturlīdzekļu summa mēnesī /pers. D/ un /pers. F/ ir 92,50 EUR mēnesī katram bērnam.

Tiesa atbildētājam izskaidro, ka uzturlīdzekļu tērēšanas mērķa kontrole nav tiesas kompetence, bet atbildētāja tiesība.

Prasītāja prasības pieteikumā norādījusi, ka lūdz piedzīt uzturlīdzekļus no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas līdz bērnu pilngadībai. Civilprocesa likuma 1.pants noteic, ka katrai fiziskai un juridiskai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Konkrētajā gadījumā prasītāja ir vērsusies savu aizskarto tiesību aizsardzībai tiesā ar prasības pieteikumu 2016.gada 6.jūlijā, līdz ar ko uzturlīdzekļi piedzenami no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas tiesā, proti, no 2016.gada 6.jūlija. Šāds viedoklis izteikts arī judikatūrā *(skat. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2010.gada 27.janvāra spriedumi lietā Nr.SKC-254 un SKC-285, 2007.gada 29.augusta lēmums lietā Nr.SKC-556).*

Saskaņā Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punkta pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties izpildāmi spriedumi par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam. Prasītāja prasības pieteikumā šādu lūgumu ir izteikusi, līdz ar ko, spriedumā nosākams, ka tas daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, prasītāji lietās par uzturlīdzekļu piedziņu atbrīvoti no tiesas izdevumu samaksas. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītāja no to samaksāšanas bijusi atbrīvota, valsts ienākumos piedzenami no atbildētāja.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktam, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu prasības summa ir maksājumu kopsumma par vienu gadu 2220 EUR (92,50 EUR x 12 x 2 = 2220 EUR) un valsts nodeva no minētās summas saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta b) apakšpunktu ir 323,54 EUR (320,10 EUR plus 4 % no summas, kas pārsniedz 2134 EUR). Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.pantu lietā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,01 EUR apmērā, kas saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.pantu piedzenami no atbildētāja valsts labā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu – desmit dienas, no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

REZOLUTĪVĀ DAĻA

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „b" apakšpunktu, 35.panta pirmās daļas 3.punktu, 42.panta pirmo daļu, 193., 204.[1]pantu, 250.[25] pantu, tiesa

nosprieda:

apmierināt prasību pilnībā.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus dēla /pers. D/, personas kods /personas kods/, un meitas /pers. F/, personas kods /personas kods/, uzturam 92,50 EUR (deviņdesmit divus *euro* un 50 centus) mēnesī katram bērnam, bet ne mazāk kā 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas no 2016.gada 6.jūlija līdz bērnu septiņu gadu vecuma sasniegšanai un ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas no bērnu septiņu gadu vecuma sasniegšanas līdz viņu pilngadībai.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 323,54 EUR (trīs simti divdesmit trīs *euro* un 54 centus).

Saņēmējs: Valsts kase, reģistrācijas Nr.90000050138, konta Nr.LV55TREL1060190911200, saņēmēja banka: Valsts kase BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis: valsts nodeva civillietā Nr.C07064916, /pers. B/, personas kods /personas kods/.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,01 EUR (sešus *euro* un 1 centu).

Saņēmējs: Tiesu administrācija, konta Nr.LV51TREL2190458019000
reģistrācijas Nr.90001672316, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, iemaksas mērķis: 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr.C07064916, /pers. B/, personas kods /personas kods/.

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas - 2016.gada 27.septembra, apelācijas sūdzību iesniedzot Aizkraukles rajona tiesā.

Tiesnese I.Zālīte